

Bilag til bet. o. lovf. vedr. tjenestemandspension m.m.

Dette er imidlertid kun et foreløbigt svar. Selv retligt set kan finansloven ikke frit fastlægge, hvilket retsgrundlag en stilling skal besættes på. Hvis en stilling, som allerede er besat med en tjenestemand, ændres til f.eks. en overenskomststilling, kan vedkommende ansatte kræve sig afskediget med pension. Ændringen fra tjenestemandstatus til en anden retsstilling svarer til forflyttelse. Af større betydning som retlig barriere for finanslovens omnikompetence er, at grænselinjen mellem ansættelse som tjenestemand og ansættelse på andet grundlag ofte må betragtes som en – udtrykkelig eller underforstået – betingelse for en kollektiv overenskomst, eller der kan på anden måde være stiltiende enighed om den mellem staten som arbejdsgiver og centralorganisationerne og andre organisationer, som repræsenterer offentligt ansatte.

I hvert fald i ét tilfælde er denne betingelse blevet udtrykkelig fastslået. Vedkommende departement har i cirkulære nr. 35 af 26. februar 1973 fastsat retningslinjer for ansættelse af kandidater fra universiteter og lignende højere læreanstalter. Hvis den stilling, som kandidaten ansættes i, er klassificeret i lønramme 36 eller højere, skal vedkommende ansættes som tjenestemand. Ansættelse i lavere lønrammer sker normalt på grundlag af en kollektiv overenskomst. Lønramme 36 bruges til kontorchefer i departementerne og tilsvarende leder- og chefstillinger i andre dele af statsforvaltningen.

Til disse retlige barrierer må føjes de grænser, som grundloven sætter, se nedenfor side 18–20.

2.3.3. Funktioner

Civilt personel i forsvaret omfatter typisk kontorphonale, håndværkere og arbejdere. Disse betegnelser giver en grov, men tilstrækkelig beskrivelse af de funktioner, som udføres af denne gruppe af statsansatte.

At beskrive statstjenestemændenes funktioner med nogen nøjagtighed er på den anden side umuligt. Men ved at bruge tallene fra anmærkningerne til finansloven for 1983, ovenfor side 9, kan man dog skitsere nogle hovedtræk.

De største grupper af tjenestemænd i statsforvaltningen beskæftiges således:

Folkeskolelærere	ca. 60.000
Statsbanerne	ca. 15.000
Postvæsenet	ca. 24.000

Politi og kriminalforsorg	13.000
Toldvæsenet	ca. 5.000
Forsvaret	ca. 6.000
Undervisning og forskning	ca. 2.000

De resterende omkring 10.000 stillinger er spredt i forholdsvis små grupper over hele statsforvaltningen. Blandt dem er de administrative top- og mellemledere i departementer og direktorater, dommere og diplomater, men også højt placerede tekniske og videnskabelige embedsmænd.

2. del

Besvarelse af spørgsmålene

I denne del af redegørelsen prøver jeg at give detaljerede svar på de spørgsmål, der stilles i arbejdsplanens spørgeskema. Jeg prøver at besvare alle spørgsmålene, og jeg følger i hovedtrækkene arbejdsplanen, men ikke altid i detaljerne. Dette er særlig tilfældet med afsnit 1 og 3 nedenfor. I afsnit 1 behandler jeg to emner: De retlige hindringer i dansk ret for anvendelsen af art. 48, stk. 4, som fortolket af EF-Domstolen. Og muligheden for at afgrænse »offentlig forvaltning« i dansk ret. I afsnit 3 prøver jeg at give et samlet billede af, hvordan EF-Domstolens domme kan gennemføres i dansk ret.

1. Hindringer i dansk ret for anvendelsen af art. 48, stk. 4, som fortolket af EF-Domstolen – Begrebet »offentlig forvaltning« i dansk ret

1.1. Retlige hindringer (spørgsmål 1 og 1.2)

Oversigten i 1. del viser, at retsregler gør dansk statsborgerskab til en betingelse for ansættelse som statstjenestemand, som kommunal tjenestemand i nogle få kommuner og som civilt personel i forsvaret. De fleste kommunale tjenestemandsvedtægter og sandsynligvis alle kollektive overenskomster, individuelle kontrakter, regulativer osv. indeholder ikke sådanne regler.

De kommunale tjenestemandsvedtægter kan ændres af vedkommende kommune med godkendelse af en central myndighed. Situationen er den samme, hvis regulativer vedrørende selvejende institutioner skulle indeholde bestemmelser om statsborgerskab. Kollektive overenskomster kan selvfølgelig ændres ved nye overenskomster. Og reglerne vedrørende